

*Микола Сенченко,
директор Книжкової палати України,
професор*

Міфи ліберальної демократії

А. Нобель надав точне визначення демократії, до якого можна лише додати: "...яку нав'язують негідники". Цю думку підтверджує і В. Черчилль, який у своїй багатотомній праці "Друга світова війна" зауважив: "Історія західної демократії — це суцільні злочини проти людства".

Демократія походить від грецьких слів "демос" — народ і "кратія" — правління, отже, "правління народу", тобто демократична держава формально є державою, де править народ.

Як же відбувається правління народу за демократичною теорією? Через так званих народних представників, які виявляють "спільну волю" громадян. Сукупність народних представників, яких обирають голосуванням — загальним, прямим, рівним або таємним, утворює народне представництво чи парламент.

Однією з першорядних засад демократичної держави є ліберальні принципи, що полягають у визнанні за Людиною права на окремі формальні свободи: слова, друку, зібрань, економіки тощо, які щосили боронять адепти цього суспільно-політичного ладу.

За демократичного порядку народ не спроможний чітко визначитися, за кого голосувати, тому на допомогу приходять партії, які пропонують своїх кандидатів. Щоб перемогти на виборах, партії потребують належного фінансування — так виникає залежність від вітчизняного чи іноземного капіталу. Зрештою "народні представники" виявляються представниками різноманітних фінансових груп і захищають інтереси політичних спонсорів.

Демократія, як свідчить практика, є правлінням народу лише формально (тому й має назву формальної), а насправді це "фальшиве народовладдя", особлива форма "диктатури плутократії". Через парламенти

Депутатський лохотрон*

*Демократія — це влада негідників...
Альфред Нобель*

міжнародний фінансовий капітал втягує демократичні держави у довічну кабалу. Демократія спрощує захоплення світу неолібералами, які тримають її рушійну силу — гроші — у своїх руках.

Засновники ліберальної демократії прагнули створити ідеальне суспільство. Вони врахували, наскільки можливо, всі недоліки минулих демократій. Зокрема, реалізували теорію розподілу влади, щоб розосередити її й уникнути узурпації. Згодом обмежили термін повноважень обраної влади, оскільки безстрокове правління автоматично призводить до диктатури. Щоб передбачити та нейтралізувати ймовірні загрози, найкращі уми сумлінно працювали над теорією ліберальної демократії [1]. Проте "інженери" нової державної конструкції не змогли здолати головної перешкоди: наріжним каменем будь-якої форми демократії є вибори. Народ має обирати владу свідомо, а не за покликком серця, інтуїції чи з чужої волі; обирати найкращих і гідних, керуючись велінням совісті, принципами моралі й справедливості, а не облудними обіцянками чи ціною за голос. Приваблива теорія демократії могла стати реальністю лише за умови, що народ робить усвідомлений вибір. І ось на цьому, здавалося б, зрозумілому й простому пункті демократи скрутили собі в'язи. Щоб чітко зрозуміти, чому це відбулося й чому не могло статися інакше, розглянемо сучасну теорію демократії крізь призму відомої праці "Проект Росія": "У демократичній теорії стверджується, що владу не можна захопити силоміць. І не можна отримати від Бога. Владу обирає народ. Народ — як джерело та уособлення влади — обирає найбільш гідних, яким надає особливі повноваження. Щоб демократія не перетворилася на диктатуру, владу довіряють на фіксований термін, після закінчення якого передають наступному обранцеві. Якщо він не

* Продовження. Початок див.: Вісник Книжкової палати. — 2019. — № 4. — С. 3—9.

здатний впоратися й виправдати сподівання, народ обирає іншого. В цьому полягає суть демократії" [2].

На перший погляд, усе доволі логічно, якби не одне суттєве "але". Річ у тім, що для здійснення свідомого вибору потрібні знання — не поверхові, а ґрунтовні. Заклик "обирати серцем" свідчить про те, що організатори виборів априорі визнають слабку обізнаність електорату. Без відповідних знань зробити правильний вибір неможливо. Наприклад, людина не купує ліки бездумно, спокусившись лише привабливою упаковкою. Так само неможливо лише "серцем" — без фахових знань — визначити найкращу наукову працю з кількох. Отже, якщо невідповідно людину спонукати до вибору, є ризик, що вона обере не наукову працю, а обкладинку, не ліки, а упаковку, не відданого й чесного депутата, а замаскованого гучними промовама грошолоба й негідника.

Усенародні вибори перетворюються на відверте ошуканство, адже народ, як дитина, завжди віддає перевагу яскравій оболонці, а не змісту. Народний вибір на кшталт "голосуй серцем" зазвичай тяжіє не до суті, а до форми. За подібним принципом можна організувати всенародні вибори лауреатів Нобелівської премії в номінації "ядерна фізика". Найжахливіше те, що народ піде обирати найкращого фізика, якщо правильно спланувати виборчу кампанію. Переможе на таких виборах хто завгодно, окрім справжніх учених.

Історія людства підтверджує, що у великих колективах демократія в принципі неможлива. Невідповідність теоретичної й практичної площин цієї форми правління доведено давно, прикрій суперечності присвячено тисячі книг, невідомих електорату. Зокрема, французький філософ і письменник Жан-Жак Руссо у праці "Про суспільну угоду" зауважує, що єдина прийнятна форма правління для великих держав — це монархія. Демократичні принципи ефективно реалізовувати в малих колективах на кшталт давньогрецького поліса або сучасного села, де люди обирають усвідомлено, бо знають один одного — не з кліпів чи листівок, а з життя. Знають, наприклад, що Іванов — п'яниця й ледащо, а Петров — непитущий і справжній господар. Ці знання допоможуть уникнути помилок та обрати гідного старосту села. Натомість свідомо обрати очільника армії чи економічного сектору, а держави й поготів, народ не спроможний [3].

Коло замкнулося: електорату бракує знань; без знань неможливий вибір; без вибору — демократія. У Франції, Росії або США її фактично немає, і переконливі розмови про демократичні вибори в цих країнах — лише міф і свідомо брехня. Людина має змогу обрати, мією рукою стріляти — правую чи лівую, а ось мішень визначає не вона і навіть не президент, а система.

Перевищення критичної маси суспільства трансформує демократичні принципи в цілковито іншу систему, що не має нічого спільного з демократичною теорією. Доступна влада приваблює найрізноманітніші сили, а насамперед — капітал, адже це найкоротший і найпростіший шлях до подальшого збагачення. Щоб здобути владу, потрібно спокусити якнайбільше виборців. Така кампанія потребує великих грошей, а отже й боротьба за владу точиться здебільшого між

представниками великого капіталу. Кого б не обрав народ, коридори влади заповнять численні делегати від олігархічної еліти. І демократія, що радше слугує ширмою для "грошових мішків", перетворюється на різновид плутократії, замаскований гаслами "свободи й рівності".

Спроба розірвати зачароване коло через систему вибору (спочатку народ обирає найбільш гідних, які, зі свого боку, обирають владу) також виявилася невдалою. На практиці цей процес призводить до створення різноманітних угруповань та шаленої боротьби за "годовниці", портфелі й інші атрибути влади.

Мислителі доби Просвітництва також марно шукали вихід. Батьки-засновники сподівалися оминати цю пастку через освіту, припускаючи, що грамотний і обізнаний народ зможе самостійно обрати найкращих представників — без маніпуляцій та брехні. Минули століття, однак світ ні на йоту не наблизився до здійснення цього задуму. Практика довела, що озброїти народ знаннями, достатніми для правильного вибору, практично неможливо. По-перше, не всі однаково здібні до навчання, по-друге, вкрай складно всіх посадити за учнівську парту, по-третє, чимало людей просто не схочуть вчитися, по-четверте, крім теоретичних знань, потрібні й практичні.

Важко навіть уявити, в який спосіб народ здобуватиме ці знання, значна частина яких, до того ж, становить державну таємницю. Людей можна навчити математики та письма, хімії та землеробства, медицини та будівництва, музики та спорту, проте політичне, виборче чи державницьке невігластво ці знання не компенсують. Освічені так само йдуть "обирати", як і неосвічені, навіть не замислюючись над кінцевим результатом. Отже, освіта проблему електоральної сліпоти не розв'язує й "прозорінню" не сприяє. Утім, якщо навіть утопічно припустити, що народ якимось дивом здобув потрібні знання, годі сподіватися на зміни — вибір однаково неможливий. Кожен трактуватиме ситуацію з особистих позицій, на його рішення впливатимуть численні непереборні обставини, що, однак, не мають до вибору влади жодного стосунку.

Демократія виявилася пасткою, а демократи — демагогами, які охоче спекулюють на емоціях і необізнаності пересічних громадян. Чудово усвідомлюючи, що електорат жодного вибору не має, технологи й штукарі від політики все одно спонукують до участі в нескінченних псевдодемократичних шоу — виборах. Незначна частка демократів, яких можна назвати чесними, насправді — "сліпі вожді сліпих... а якщо сліпий веде сліпого, то обидва впадуть до ями" (Мф. 15:14). Решта — або просто нерозумні, або розумні, але жодного разу в житті не замислювалися над засадами демократії, приймаючи її основні постулати на віру.

Годуються від "священної корови" демократії зазвичай цинічні шахраї-простолюдини, за ікони яким правлять гроші. Той, хто найбільше галасує "за демократію" — чи несповна розуму, чи шахрай найвищого ґатунку. Демократія, що вже кілька століть паразитує в нашому суспільстві, так само чужа й неприйнятна для країн з усталеними традиціями, як канібалізм. Її нав'язують державам проти волі — через

облесливу й підступну брехню, масштабну маніпуляцію свідомістю й підтасовування. Під гаслами прав і свобод демократія створює сприятливі умови для всіх видів влади. Її спосіб руйнування основ соціального життя повністю повторює алгоритм дії ракових клітин, що поглинають організм.

Проблема, безперечно, виразна й нагальна, але замість пошуку рішення демократи підлаштовуються під неї. Оперуючи штучно прищепленими шаблонами, "народолобці" наполегливо повторюють, що всі біди через погані "деталі" державного механізму — урядовців і казнокрадів. Якщо заплямованих чиновників змінити на рафінованих, ситуація виправиться. Народ радо підхоплює "цінні поради" та вкотре йде обирати "чесних", проте щоразу ситуація лише погіршується.

Після чергових виборів посилюються корупція, аморальність та безпринципність. Нині у більшості державних установ можна виставляти преїскурант на хабарі. Тотально задурені люди не можуть пов'язати в один ланцюжок результати виборів (що начебто саме від них і залежать) і негаразди в житті, аби нарешті зробити правильні висновки й розімкнути зачароване ганебне коло.

Історія багато разів доводила: намагаючись обрати найкращих, народ неодмінно віддасть перевагу найгіршим. **На демократичних виборах зазвичай перемагають найзапекліші шахраї. Демократичні вибори у великих колективах — це завжди вибори великих шахраїв.** У середовищі "найвідданіших народу", "чистих серцем і думками" претендентів повсякчас точаться брудні інтриги з провокаціями. Пересічному виборцеві здається, що негідні кандидати всіляко перешкоджають хорошим. Лідери партій стверджують, що, мовляв, народ живе погано через нечесні вибори. Ці маніпуляції скеровують інтелектуальну та емоційну енергію народу в хибному напрямі. "Полювання на відьом" відволікає увагу від принципової вади демократичного ладу, й електорат не спроможний усвідомити простий, але вельми суттєвий нюанс: чесні й справедливі вибори неможливі у великих колективах.

Платон вважав, що у спільноті, яка налічує понад п'ять тисяч чоловік, демократія неминуче перетвориться на плутократію.

Найбільша помилка полягає в тому, що народ вбачає основне зло не в системі, котра генерує шахраїв і казнокрадів, а у власне шахраях і казнокрадах, тобто її продуктах. Одиниці усвідомлюють, що це творіння системи. Якщо прибрати одних крадіїв, система породить інших, таких же самих. У дефектній конструкції безглуздо замінювати деталі: хоч золотими вони будуть, механізм все одно не працюватиме.

Людам слід проаналізувати світові процеси й нарешті зрозуміти, що всі демократії мають проблеми, схожі одна на одну, як близнюки. У "вільних" країнах стрімко знижується народжуваність, натомість підвищується смертність, поширюються наркоманія, сексуальні збочення, деформуються моральні принципи та духовні цінності. Ймовірно, що причину слід шукати не в урядовцях, а в конструкції-системі, але виборці, як зачаровані, ходять по колу порожніх гасел. На кораблі, що торує океан історії людства, покляли

під компас сокиру, і тепер він рухається в небезпечному напрямку. Піднятися на висоту, з якої можна оцінити курс, здатні одиниці.

Більшість не переймається такими питаннями, адже її шлях до щасливого життя перебуває в чітко окреслених межах. Основу людських бажань становить прагнення долучитися до системи. Пересічний громадянин не замислюється, чого їй дитину навчає школа, і вважає, що батьківський обов'язок — лише контролювати результати. Тобто кожен із нас повністю довіряє системі, бо впевнений, що школа — це благо. Викладачі — звичайні люди, які теж не можуть критично оцінити систему й лише виконують її накази. Цілковиті беззахисність та безпорадність народу перед системою очевидні. Якою б недосконалою не була школа, батьки змушуватимуть дітей діставати гарні оцінки. Що в результаті з молодого покоління робить таке навчання, вони не спроможні зрозуміти, адже не готові до такого масштабу мислення.

Кілька спостережень щодо демократії

Наведу кілька суттєвих висновків, зроблених на підставі особистого досвіду, що будуть зрозумілими будь-якому політикуві, бізнесмену, чиновникові, робітнику — кожному українцю.

Наш народ живе у вимірі, побудованому з демократичних форм: "демократично обраний президент", "демократичні реформи, яким немає альтернативи", "демократичний уряд", "демократична опозиція" тощо. Цікаво, чи придатні вони? Поки невідомо. Проте безсумнівним є той факт, що нації, які залишили цей вимір та обрали інший, розбудовують власну економіку й живуть значно краще за нас. Для прикладу наведемо хоча б сусідню Білорусь, чи Китай, чи Венесуелу. Хіба відмовилися б ці держави від демократичних принад, що їх повсякчас рекламує і насаджує закулісна мафія, якби вони відповідали сподіванням?

"А зі шпальт західних газет, з екрана "їхнього" телевізора досі лунає стара казка на новий лад: про злих гоблінів, що безупинно заважають. А якщо так, то їх слід безупинно бомбити, допоки злі тоталітарні потвори у дивний спосіб не перетворяться на добрих демократичних ельфів. І коли в останній поганій країні переможе демократія, ось тоді на людство чекає золота доба..." — зазначає російський письменник М. Стариков. "Демократія неминуче переможе в усьому світі" — улюблений прислів'я цієї пісеньки, що вже набила оскому. І співають її з усіх екранів, з усіх сторінок. Хором співають і поодиноці, навіть не замислюючись над безсумнівною істиною, що 6—7 млрд населення Землі фізично не можуть жити за найвищими стандартами сучасного західного споживача. Планета не витримає, немає ресурсів у такій кількості, щоб усе її населення раз на три роки змінювало автомобіль і раз на три місяці — смартфон.

То що ж виходить, демократія переможе повсюди, але жити однаково добре повсюди не вийде? І тоді для всіх стане незаперечним той факт, що суспільний лад до рівня життя не має жодного стосунку? Демократію матимуть усі, а заможне життя — лише магнати, які контролюють родовища нафти, газу та інших природних ресурсів. Такий розподіл характерний і для сьогодення.

Є сила-силенна демократичних держав, як вважає "цивілізований" світ, але розташовані вони в Африці, Латинській Америці та Азії. І в них корисних копалин або немає, або контролюють їх інші держави, а тому мешканці цих країн не належать до так званого "золотого мільярда". Демократія начебто є, а на жадане ідеальне життя годі й сподіватися! Утім, такі приклади поодинокі, на них можна не зважати, аргументуючи складністю боротьби зі світовим злом.

А от коли демократія пануватиме повсюдно, безпідставність, а точніше фальшивість, ототожнення життєвого рівня й добробуту з кількістю політичних партій стане безсумнівною.

Десятиліттями численні політологи й найняті борці за чужі свободи товмачили сотням мільйонів людей, що іншого шляху до процвітання, крім перемоги демократії, немає. Ось вона перемогла — і що? Добре живуть знову в США, Великобританії та Японії, а погано — у Мозамбіку, В'єтнамі та Колумбії. Як пояснити таку дивовижу?

Демократія не може перемогти в усьому світі. Навіть більше, демократія не повинна перемогти в усьому світі в жодному разі! Інакше кожен зрозуміє, що справжня мета США та їхніх adeptів не народова влада, а демократія — лише засіб підкорення й використання решти світу для власного комфортного життя. Найгіршим результатом для Заходу стане саме перемога демократії в усьому світі, а отже він щосили дбає, аби цього не сталося, підтримуючи баланс "темних сил", що перешкоджають переходу людства до всесвітньої демократії.

Нескінченний рух до демократії, цей примарний коловорот, націлений на "ідеальне майбутнє", забезпечує постійно високий рівень життя англосаксів та їхніх поплічників, панівну позицію в ієрархії націй. Приємно й почесно все життя боротися за перемогу демократії, отримувати зарплатню у твердій валюті та після важкого дня, сповненого вірного служіння демократичним ідеям, гуляти затишними вуличками Брюсселя або смажити барбекю в передмісті Лос-Анджелеса.

"А як переможе свобода в усьому світі, що ж тоді робитиме армія "правозахисників"? Вони ж нічого не вміють, крім як викривати темні сили й тоталітарні режими. А як не стане ні тих, ні інших, як же їм на хліб заробляти? Що робитимуть ліберальні журналісти? Кому вони будуть потрібні? Хто даватиме їм премії за сміливі статті й викриття? Та й кого викривати, якщо всі навколо стануть зятими adeptами загальнолюдських цінностей і гуманізму? Куди спрямують зусилля ці стада еурокомісарів, сонми інакодумців? Адже всі думатимуть так само, як і вони.

Ніде правди діти, але тотальна перемога демократії — це повна катастрофа для всіх демократів" [3].

Багато дослідників роблять подібні висновки, проте з телеекранів укотре лунає гасло "демократичним реформам немає альтернативи", і нова влада вкотре впроваджує демократію, мужньо прямуєчи назустріч катастрофі.

Чому це відбувається? Мабуть, українські політики залишилися наймудрішими у світі? Однак у це вкрай важко повірити.

Поза сумнівом, що ті, хто полишив демократичний вимір, і ті, хто намагається це зробити, мають вагомі причини. Проте навіщо цим перейматися? Ліпше зосередимо увагу на тих, хто змусить нас, українців, скинути важке ярмо чужої демократії. Утім, якщо цей лад відповідатиме прагненням, мріям і стандартам життя нашого народу, то в цьому разі маємо всіляко його розвивати та підтримувати, бодай усі країни світу зневірилися й відмовилися від такої форми правління.

Проте Україні демократія також не підходить, і поясню чому.

1. Демократія руйнує єдність українського народу, оскільки у важкий момент історії розділяє націю на партії і в такому форматі репрезентує об'єднаному блоку західної цивілізації. Лише один цей аргумент настільки загрозливий для існування нашої держави, що його вистачило б для заміни демократії на будь-яку форму влади, котра гарантувала б єдність і могутність народу.

2. Демократія перетворює мільйони іноrodців на українських громадян, надаючи їм рівні права з автентичним населенням. Рівність? На якій підставі? Ми живемо на рідній землі тисячі років зі своїми плугом і рушницею, зі своєю кривною працею. Чому українців потрібно зрівняти з тими, хто прожив тут 20, 10 або 5 років? Якщо подивитися в минуле, то це ми створили державу. Якщо зазирнути в майбутнє, то саме ми, а не чужинці, несемо повну історичну відповідальність за існування країни. Хіба можуть кочовики відповідати перед історією за зникнення Української держави? Це стосується й так званої української діаспори, більшість представників якої, шукаючи ліпшого життя, полишили рідну землю, а тепер намагаються надавати нам поради чи навіть більше — побудувати державу на кшталт Канади або США...

Підсумовуючи, зауважу: вони не рівні нам ані за працею, ані за боротьбою та жертвами у розбудові держави, ані за відповідальністю перед майбутнім. Рівність? За стародавнім афоризмом, рівність означає нерівнозначне поводження з нерівнозначними речами. На якій же підставі кочовики вимагають рівних з українцями політичних прав?

3. Демократія не спроможна на послідовні й безперервні зусилля. Розділена на партії, що перебувають при владі один, два чи три роки, вона не в змозі реалізувати довготривалий план. Одна партія зводить нанівець плани й досягнення іншої. Те, що сьогодні спланувала й побудувала одна партія, завтра знищить інша. Зверніть увагу на те, скільки рішень попередніх урядів скасовує наступний.

У країні, що потребує розбудови нової економіки, чий історичний момент — творення, такий недолік демократії є загрозою. Цей стан можна порівняти з фірмою, власники якої змінюються щороку, і кожен новий керівник реалізує особисті плани, руйнуючи створене до нього, а відтак його працю знищує наступник...

4. Демократія перешкоджає політиці виконувати свої зобов'язання перед нацією. Найкращий політик в умовах демократії стає рабом виборців. Він або безвідмовно задовольняє їхні запити, або ризикує втратити підтримку. Його точить постійний страх

залишитися без "господаря", який фінансував виборчу кампанію. Політик стоїть перед дилемою: відмовитися від своєї програми та справи всього життя чи бути слухняним виконавцем волі "господаря". В останньому випадку "народний обранець" задовольняє апетити олігархічної еліти не з власної кишені, а з бюджету країни. Політичний нувориш лобює потрібні закони, допомагає призначити на важливі посади потрібних людей, не соромлячись безперешкодно облагоджувати найнахабніші оборудки державним коштом, а фактично — коштом українського народу.

5. Демократія не має авторитету. Ця форма правління не спроможна застосовувати санкції. Побоюючись втратити електорат, партії не вживають жодних заходів до учасників скандальних багатомільйонних операцій, казнокрадів та політичних авантюристів. Відступають вони від букви закону і коли йдеться про політичних супротивників, аби ті не викрили їх таємні махінації й брехню, майстерно масковані витонченою, але пустопорожньою риторикою.

6. Демократія служить великому капіталу. Демократія потребує великих грошей — унаслідок постійного здорожчання суспільно-політичної системи, посилення конкуренції різних груп, невизначеності виборців. Як результат — вона стає дієвим інструментом міжнародного капіталу, що маніпулює суспільними настроями за допомогою дотацій і субсидій. Отже, доля народу опиняється в руках банкірів і олігархів.

Чи хтось заперечить? Озирніться навколо. Щоб і надалі грабувати український народ, єврейські олігархи, такі як Коломойський, Пінчук, Леваєв, Фірташ і їм подібні, створюють нові партії та нових "лідерів". Придивіться уважно до нових облич і неодмінно побачите олігархів, що визирають із-за плеча цих горе-політиків.

Суть сучасної системи

Чим є система, замаскована ліберальною риторикою? На яких реальних, а не декларованих принципах вона ґрунтується? Щоб відповісти на це запитання, потрібно звільнитися від словесного баласту, яким демократія обліплена, немов театральна тумба афішами. Зірвіть з неї яскраві плакати — і побачите непривабливу істину: "виборці" — мов китайські боввани, в яких треба тицьнути пальцем, аби вони дружно закивали в потрібний бік, слухняно виконуючи чужу волю. Нині виборчі перегони фактично є перегонами рекламних роликів. "Бо буде час, коли здорового вчення не прийматимуть, але за своїми примхами обиратимуть собі вчителів, які б лестили слуху" (2 Тим. 4:3).

Традиційна влада керує народом через силу й переконання. Влада, яка визнає себе демократичною, — через маніпуляцію свідомістю та спокушання. Щоб зрозуміти справжній потенціал маніпуляції, зупинимося на її механізмові докладніше. Політична маніпуляція — це коли під гаслами демократії (влади народу) народ грабують. Психічний вплив здійснюється таємно від жертви. Мета маніпулятора прихована, оскільки результат, якого він прагне, зазвичай збитковий для жертви. Отже, слід докласти максимуму зусиль, аби об'єкт маніпуляції не помітив прихованого, але цілеспрямованого впливу. Якщо факт маніпуляції викривають, акція зазвичай швидко добігає кінця, адже публічний розголос вплине на репутацію маніпуля-

тора. Демаскування маніпуляції, однак, не повинно зашкодити подальшим намірам, для чого увагу народу перефокусують на певну, бажано гучну, подію. Найпростішим прикладом ефективної маніпуляції є реклама. Спокушаючи на всі лади, вона спонукає споживача легко, а головне — нібито з власної волі, спустошити гаманець.

Технології, що підтримують маніпулятивні дії, ефективно працюють, коли народні маси перебувають в аморфному й безпринципному стані. Демократичні уряди змушені формувати у громадян споживачку й егоїстичну свідомість, щоб підтримувати систему маніпуляції. Владу в такому суспільстві дістає не той, кому Бог дав глузд, аби розуміти ситуацію, і серце, здатне безкорисливо любити свій народ, а той, хто організував найяскравіше, найцікавіше та найспокусливіше шоу. За демократії жоден із претендентів на владу навіть не намагається повернути електорат "до своєї віри", оскільки її немає взагалі, а вони такі самі пішаки у грі, масштаб якої перебуває поза межами їхнього сприйняття. Численні кандидати, як діти, повторюють "чарівні слова" про лібералізм, не розуміючи, що це не більш ніж поза, фраза. Насправді думка, позбавлена принципів і чітких орієнтирів, завжди буде інструментом у чужих руках, спрямованим проти суспільства.

Найголовніша мета сонму нинішніх політиків мало відрізняється від прагнень найпримітивнішого споживача — будь-що дістатися верхівки ситого, комфортного життя, позбавленого проблем безгрошів'я, безробіття чи невизначеності. Гарні слова, що солодким водоспадом щедро ллються у вуха довірливого народу під час виборчих кампаній, — лише ширма. На практиці демократія не що інше, як боротьба фінансових угруповань за владу. Решта — риторика, покликана ввести в оману електорат. Перемагає той, чиї обіцянки правдоподібніші й природніші. Щоб узяти гору в такому змаганні, слід, по-перше, мати потужний фінансово-адміністративний ресурс, а по-друге, виходити не з реальних можливостей, а з бажань виборців. Якщо народ хоче всього і одразу, то лідером стане той, хто зможе довести, що дасть йому все і одразу. Зрозуміло, що про жодне виконання передвиборчих обіцянок апріорі не йдеться. Народ виконує роль безплатної масовки, яка має додати процесу узурпації влади законних підстав.

Претенденти на високі посади, підлаштовуючись під маси, балансують між найрізноманітнішими обіцянками, вираховуючи, які з них додадуть більше голосів, і вдаються до махрового популізму, грабуючи народ від імені народу. На практиці замість демократії функціонує вкрай нестабільна система — винятково завдяки колосальній військовій перевазі. Однак нині військовий паритет починає відновлюватися внаслідок стрімкого прогресу й здешевлення технологій, а отже Заходу, аби витримати натиск інших цивілізацій, слід відновити втрачені ребра жорсткості, якими є релігія й традиція. Для цього атомізовану масу егоїстів потрібно знову перетворити на членів суспільства — єдиний народ. Слід неодмінно зупинити падіння моралі, відродити поняття честі, подолати самолюбство й байдужість. Досягти такого результату можна тільки через

відродження релігії як єдино правильного орієнтира. Як це зробити в "гуманному" суспільстві, де стверджується, що одностатеві стосунки — безневинна витівка й невіддільне право освіченої людини? В Одкровенні сказано, "якщо хто ляже з чоловіком, як з жінкою, то обидва зроблять мерзоту; так будуть віддані смерті, кров їх на них" (Лев. 20:13). Жодний компроміс між гуманізмом і Одкровенням неможливий. Віруси, яких так легко випустили на свободу й надали можливість жити нашим життям, з доброї волі знищити себе не дозволять.

Жан-Жак Руссо у згаданій праці "Про суспільну угоду" зазначає, що демократія можлива в суспільстві, яке складається з богів. Зверніть увагу, навіть не зі святих, а саме з богів. Утім, людству до стану святості надто далеко. Крім святості, потрібна ще здатність правильно обирати своїх керманців — не за велінням серця чи інтуїції, відповідно до чужої волі чи спокуси продати свій голос, а розумом, що критично сприймає дійсність, розумом, що піднісся над мінливими буденними потребами й спроможний масштабно осягти перспективи існування певної форми правління в проекції на цивілізаційний поступ людства загалом.

На практиці демократія перетворилася на фарс і утопію. Усвідомивши, що неможливо побудувати вільне суспільство, про яке мріяли батьки-засновники, демократи розпочали створювати суспільство ілюзії, задля чого по жертвували релігією, традицією і культурою. Однак утопія дала змогу зберегти видимість демократії та контроль над масами.

Уряди всіх демократій приречені прямувати популістським шляхом, підлаштовуючись під рівень свідомості пересічного громадянина. Щоб вважати такий рівень достатнім, потрібно й самому бути обмеженим обивателем, який відчуває задоволення не від того, що дбає про власний народ, а від можливості вирішувати його коштом свої нікчемні проблеми. Ситуація в Україні ускладнюється ще й тим, що можновладці впроваджують не просто демократію, а колоніальну демократію, апробовану англосаксами у Великій Британії та Сполучених Штатах Америки.

Компетентність в Україні завжди була дефіцитом, а за демократичного ладу й взагалі стала недосяжною. Мало ймовірно, що книгу "Парламентаризм — велика брехня нашого часу" прочитають ті, кому вона призначена, — політики чи інтелектуали. Одні вважатимуть її занадто категоричною, інші — занадто поблажливою; одним не вистачатиме в ній обережності, іншим — радикалізму. Певно, когось вона й зачепить, якщо не зараз, то коли-небудь, адже книги на кшталт цієї — це "засмолені фляги, кинуті в море з корабля, що тоне" [1].

(Далі буде)

Список використаної літератури

1. Фаге Э. Культ некомпетентности / Эмиль Фаге ; пер. В. Каспарова. — Москва : Evidentis, 2005. — 136 с.
2. Проект Россия. — Москва : Эксмо, 2007. — 384 с.
3. Сенченко М. Парламентаризм — велика брехня нашого часу / Микола Сенченко. — Київ : КИТ, 2011. — 230 с.

КНИГОЗНАВСТВО. ВИДАВНИЧА СПРАВА

УДК 050.48:001](100)

Світлана Фіялка,

кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри видавничої справи та редагування
Видавничо-поліграфічного інституту
НТУУ "КПІ ім. Ігоря Сікорського"

Типологія наукових публікацій

(на прикладі журналів із політематичного покажчика
Social Sciences Citation Index наукометричної бази Web of Science)

Досліджено різновиди публікацій міжнародних наукових часописів: оригінальні дослідницькі статті, оглядові статті, теоретичні статті, методичні статті, статті за результатами спостережень, інструктивні статті. Виокремлено змістові та структурні особливості зазначених матеріалів. З'ясовано, що типологія наукових публікацій може істотно відрізнятися залежно від галузі науки.

Ключові слова: науковий журнал, наукова стаття, оригінальна дослідницька стаття, оглядова стаття, методична стаття

Постановка проблеми. Обізнаність із типологією наукових публікацій дає вченим можливість обрати найбільш прийнятний спосіб оприлюднення результатів досліджень. Більшість міжнародних рецензованих журналів наводять докладні інструкції щодо видів пуб-

лікацій, які приймають до друку, водночас однакові види статей у різних журналах можуть мати відмінні назви. Українські фахові видання зазвичай висувають стандартні вимоги ДАК до структури публікацій (постановка проблеми та її зв'язок із науковими чи